

Asia: VN/21836/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Lausuntopyyntö

2. Strategian lähtökohdat

Strategian lähtökohdat on kirjoitettu selkeästi ja kattavasti. Ilmastonmuutokseen liittyvät asiat ovat nykytiedon mukaisia. Lähtökohta pyrkiä virtaviivaistamaan ilmastonmuutoksen ja luontokadon vastaisia toimia huomioimalla molemmat yhtäaikaisesti on kannatettava. Kuten strategialuonnoksessa todetaan luonnon monimuotoisuus ja sen lisääminen tukee usein myös ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista. Luonnon monimuotoisuus lisää myös ekosysteemien vastustuskykyä erilaisia tuhoja vastaan, ja siten turvaa esimerkiksi hiilinielujen säilymistä ja ruokaturvaa myös vaikeissa olosuhteissa ja ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien realisoituessa. Ilmastonmuutos tulee kiihdyttämään luontokatoa, mutta luontokato, joka aiheuttaa ekosysteemien toiminnallisuuden sekä vastustus- ja toipumiskyvyn heikkenemistä, kiihdyttää ilmastonmuutosta.

3.1 ja 3.2 Päätaavoite ja tarkemmat tavoitteet

-

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

Asetetut tavoitteet luonnon tilalle on perusteltu.

Esimerkiksi luvussa 3.3.4 kuvataan, että ekosysteemien tilan parantaminen on tärkeää varauduttaessa sään ääri-ilmiöihin mainiten esimerkiksi hiilirikkaiden ekosysteemien ennallistuminen, metsien sekapuustoisuus, rakenteellisen monimuotoisuus ja maatalousmaiden maaperän kasvukunto. Nämä ovat nykytiedon valossa hyviä keinoja yhtäaikaisesti luonnon monimuotoisuuden, ilmastonmuutoksen hillinnän ja esimerkiksi metsätuhojen ehkäisyn näkökulmista. Kaupunkiluonnon pinta-ala on pieni ja siksi sen merkitys ilmastonmuutoksen vastaisessa työssä on Suomessa vähäisempi kuin esimerkiksi maa- ja metsätaloudessa. Luonnon tilan parantamiseen liittyviin tavoitteisiin olisi kuitenkin linjakasta lisätä kaupunkiluonto yhdeksi elinympäristötyypiksi, sillä myös kaupunkiluonnolla on tutkitusti merkitystä monimuotoisuuteen ja ihmisten hyvinvointiin.

Uhanalaisuuden sekä luonnon monimuotoisuuden tilan arviointi nojaa vahvasti seurantaan, mikä luonnollisesti edellyttää seurantojen ajantasaista ja riittävää resurssointia tavoitteiden saavuttamisen mittaamiseksi.

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

-

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen on luonnollisesti keskeistä luontokriisin ratkaisuja etsiessä. Tässä luvussa on tunnistettu keskeiset luontokadon ajurit eli luonnonvarojen hyödyntäminen, maankäyttö ja rakentaminen, sekä niiden ilmeneminen Suomessa. Näillä kaikilla tekijöillä on keskeinen rooli myös joko ilmastonmuutoksen kiihdyttäjänä tai maankäytön tapauksessa myös mahdollisena hidastajana, jos käyttö on hyvin suunniteltu ja toteutettu. Tärkeiksi toimiksi viimeisenä keinona rakentamisen haittoja vähennettäessä on tunnistettu kiertotalouden tehostaminen ja ekologinen kompensatio.

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

-

3.7 Suomi maailmalla

Suomalainen kulutus aiheuttaa sekä ilmasto- että luontohaittaa Suomen rajojen ulkopuolella. Ilmatieteen laitos näkee, että tässä luvussa Suomen ja suomalaisten globaalia ulottuvuutta ja globaalia vastuuta on käsitelty laaja-alaisesti. Suomalaista biodiversiteettiosaamista mm. tutkimuksen saralla voidaan hyödyntää myös muualla maailmassa luontokadon pysäyttämiseksi.

Muita huomioita luonnoksesta

Strategian vaikutus -luvussa kuvataan kattavasti vaikutuksia, jotka ilman ja ilmaston osalta ovat nykytiedon mukaisia. Erityisesti luvun 4.3 alkupuoli (s. 76-77) on kuitenkin suppea ja pintapuolinen. Vaikka luonnon monimuotoisuuden lisääminen palvelee usein myös ilmastotavoitteita, joissakin tilanteissa näiden kahden välillä on ristiriitoja. Esimerkiksi soiden ennallistaminen parantaa suoluonnon tilaa ja samalla suojelee soiden hiilivarastoa ja alkaa kerryttää lisää hiiltä turvekerrokseen. Ennallistaminen saattaa kuitenkin joissakin suoluontotyypeissä aiheuttaa kielteisiä ilmastovaikutuksia metaanipäästöjen takia (Karaksela ym. 2021). Vaikka ennallistamis-pinta-alat huomioiden kielteiset vaikutukset voidaan olettaa perustellusti suhteellisen vähäisiksi Suomen tasolla, on tärkeää, että strategiassa avoimesti tunnustetaan eri toimenpiteiden sisältämät mahdolliset ristiriidat.

Kulotuksesta kerrottiin aiheutuvan lyhytaikaisia päästöjä ilmaan. Hetkellisten hiukkas- ja kaasupäästöjen lisäksi maaperän pintakerroksen hiilivarasto ja pinnan heijastavuus laskee tilapäisesti, ja näillä on myös kielteisiä ilmastovaikutuksia. Nämä olisi hyvä lisätä kappaleisiin 4.3.1–4.3.2, vaikka kulotusalojen käytännön pinta-ala tullee olemaan pieni ja siksi vaikutukset ilmastoon voidaan olettaa vähäisiksi koko Suomen tasolla.

Viittaus: Kareksela, S., Ojanen, P., Aapala, K., Haapalehto, T., Ilmonen, J., Koskinen, M., Laiho, R., Laine, A., Maanavilja, L., Marttila, H., Minkkinen, K., Nieminen, M., Ronkanen, A.-K., Sallantausta, T.,

Sarkkola, S., Tolvanen, A., Tuittila, E.-S. & Vasander, H. 2021. Soiden ennallistamisen suoluonto-, vesistö- ja ilmastovaikutukset. Vertaisarvioitu selvitysraportti. Suomen Luontopaneelin julkaisu 3b/2021.

Kulmala Liisa
Ilmatieteen laitos